

ต้นแบบรองเท้าสตรีเพื่ออุตสาหกรรมขนาดเล็ก
Lady's Pump Shoes Prototypes for Small Industries

วิจัย
ของ
จาริยา โกสียตระกุล

สาขาวิชาการออกแบบทัศนศิลป์
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
กรกฎาคม 2550

บทคัดย่อ

การวิจัยต้นแบบรองเท้าสตรีเพื่ออุตสาหกรรมขนาดเล็กนี้ ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการออกแบบรองเท้าสตรีที่เหมาะสมกับอุตสาหกรรมขนาดเล็ก เพื่อยกระดับการออกแบบรองเท้าสตรีของไทยให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น และเพื่อเสริมสร้างรายได้และคุณภาพชีวิตแก่ครอบครัวผู้ผลิตให้ดียิ่งขึ้น จึงได้ศึกษาประวัติความเป็นมา องค์ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับรองเท้าและการออกแบบรองเท้าสตรี และได้ทำการศึกษาด้วยการสำรวจและค้นหากลุ่มการออกแบบรองเท้าสตรีที่เหมาะสมแล้วได้นำมาทดลองออกแบบต้นแบบเพื่อทดสอบความเหมาะสม จากการสำรวจและศึกษาพบว่า

1. ผู้ผลิตรองเท้าสตรีในโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็ก

อุตสาหกรรมขนาดเล็กทางด้านรองเท้าสตรียังไม่ได้รับการส่งเสริมมากนัก ต้องรอรับการสั่งตัดจากแบรนด์ทั้งในและต่างประเทศ หรือรอรับงานย่อยจากโรงงานอุตสาหกรรมที่มีขนาดใหญ่กว่า ซึ่งแล้วแต่ฤดูกาลและโอกาสของผู้นำครอบครัวที่จัดสรรมาให้อย่างไม่สม่ำเสมอ หากไม่มีงานกลุ่มชาวบ้านก็จะขาดรายได้ และระหว่างที่มีงานจะเป็นงานที่ใช้แรงงาน มีโอกาสในการนำเสนอผลงานได้น้อยมากหรือยังไม่สามารถออกแบบรองเท้าสตรีเพื่อยกระดับผลงานให้มีมูลค่ามากขึ้นกว่าเดิมได้

สถานภาพโดยทั่วไปอยู่เป็นชุมชนครอบครัวที่รับจ้างในการผลิตรองเท้าสตรีเป็นหลัก มีนักออกแบบในครอบครัวบางโรงงาน ส่วนใหญ่ออกแบบเพื่อผลิตขายภายในประเทศ โดยการนำเสนอต้นแบบรองเท้าไปยังตัวแทนจำหน่าย ตั้งแต่ตลาดนัดไปจนถึงคิดแบรนด์ในห้างสรรพสินค้า ส่วนการคิดแบรนด์ต่างประเทศมีเพียงการรับจ้างผลิตเท่านั้น โดยผู้ผลิตได้มีโครงสร้างหลัก ได้แก่ การติดต่อประสานงาน การหาบุคลากรและการออกแบบ พบว่าหัวหน้าครอบครัวเป็นผู้รับผิดชอบ ทางด้านสื่อประชาสัมพันธ์ การจัดหาข้อมูลและการตลาด พบว่าบุตรหลานเป็นผู้รับผิดชอบ ส่วนทางด้านการผลิตได้แบ่งเป็นแผนก ทุกแผนกส่วนใหญ่เป็นลูกจ้างในโรงงานทั้งหมด

2. ต้นแบบรองเท้าสตรีและทดลองการผลิตต้นแบบรองเท้าสตรี

จากสถานภาพของผู้ผลิตรองเท้าสตรี ได้ปรากฏต้นแบบรองเท้าสตรีในอุตสาหกรรมขนาดเล็ก 2 ลักษณะ ได้แก่ ได้รับแบบรองเท้าสตรีจากบริษัทที่สั่งผลิต ซึ่งเป็นต้นแบบที่ไม่ได้ออกแบบเอง ส่วนใหญ่เป็นงานรับจ้างผลิตเท่านั้น และรองเท้าสตรีที่หัวหน้าครอบครัวเป็นผู้ออกแบบเอง มีต้นแบบเพื่อเสนอขายตลาดต่างประเทศ

จากลักษณะต้นแบบรองเท้าสตรีที่ปรากฏ จึงได้ทำการทดลองออกแบบรองเท้าสตรีเพื่อศึกษากระบวนการออกแบบที่เหมาะสมกับรองเท้าสตรีในอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ กระบวนการออกแบบและผลิตรองเท้าสตรีส่วน Upper และส่วนของ Heel

Abstract

The Research of Lady's pump shoes prototypes for Small Industry in Thailand. Thailand was aimed to study the design process, which was suitable for Small Industry. The research also stimulated the quality of shoes' making and increased the quality of life. The history of shoes' making and the design process had been explored. As a result, the most applicable way of shoe's designing had been funded. In addition, the prototype was implemented and tested according to

1. Lady's pump shoes of Small Industry Manufacturer.

This industry doesn't get more development. They must get order from Local brands and International brands and more bigger than there factories. Everything followed opportunity of the head of family who doesn't get it stable. If they had some order, they made it same as labour. Some factories had a opportunity for present their prototypes to brands. But they don't design for value added.

People of this industry has designer some factory. Their design products for Local Market. From low market to Local brands in department stores. If they had International brands, get only made to order. Factory Construction has corporation, personal and design which responsibility by head of family. About advertising, data base and marketing which responsibility by young generation. And about production was separated sections which responsibility by head of sections and employee.

2. Lady's pump shoes prototypes of manufacturer and prototypes test.

Lady's pump shoes of small industry manufacturer had 2 prototypes, the first prototype that they was designed by brands which ready to order. The second prototype that they was designed by head of family who could present them to Local brands and low market.

The study of Lady's pump shoes prototypes design process test, which was suitable for Small Industry had 2 parts of shoes design. The both Upper Lady's pump shoes design and production process and Heel Lady's pump shoes design and production process.

คำนำ

จากการทำวิจัยเรื่องต้นแบบร่องเท้าสตรีเพื่ออุตสาหกรรมขนาดเล็ก ทำให้เข้าใจปัญหาหลายๆ ด้านของอุตสาหกรรมนี้อย่างต่อเนื่อง ถึงแม้จะศึกษาเฉพาะการออกแบบและต้นแบบร่องเท้าสตรีก็ตาม เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่ได้รับความเอาใจใส่จากภาครัฐไม่มากนัก แต่ยังคงเป็นอาชีพที่หาเลี้ยงชุมชน หลายหมู่บ้านได้ดี เนื่องจากเจ้าของโรงงานส่วนใหญ่สามารถเจาะตลาดต่างประเทศได้ และทำตลาดที่เข้าถึงคนไทยในแต่ละช่วงเวลาได้ แต่ทั้งนี้ก็ยังไม่สามารถออกแบบร่องเท้าสตรีที่มีลักษณะการ นำตลาดได้ ถึงแม้จะมีทักษะในการผลิตต้นแบบร่องเท้าสตรีก็ตาม เพราะยังขาดทักษะและการ เสริมสร้างกระบวนการออกแบบร่องเท้าสตรีเชิงสร้างสรรค์นั่นเอง และในปัจจุบันนักออกแบบร่องเท้า สตรีโดยตรงในประเทศไทยนั้นมีจำนวนน้อยมาก เนื่องจากภาคการศึกษาที่ยังไม่สนับสนุนการ ออกแบบร่องเท้าโดยตรง ส่วนใหญ่เกิดขึ้นมาจากนักออกแบบเครื่องแต่งกายที่สามารถออกแบบได้ อย่างสร้างสรรค์ แต่ไม่สามารถถ่ายทอดออกมาเป็นต้นแบบร่องเท้าที่อยู่ในอุตสาหกรรมได้ ทำให้ ประเทศไทยมีบุคลากรที่สวนทางกัน ทำให้การออกแบบร่องเท้าสตรีในประเทศไทยยังไม่ก้าวหน้า เท่าที่ควร

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะสามารถเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาอุตสาหกรรม กลุ่มนี้ของประเทศไทยให้ยั่งยืนต่อไปได้

สุดท้ายนี้หากมีข้อผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยขออภัย ณ ที่นี้ และขอขอบพระคุณคณาจารย์ ผู้ประกอบการ ครอบครัวและเพื่อนๆ ที่ให้ความร่วมมือและกำลังใจตลอดระยะเวลาที่ได้ทำวิจัยครั้งนี้

จาริยา โกสิยตระกูล

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมา.....	1
ขอบเขตงานวิจัย.....	2
นิยามศัพท์.....	2
2 เอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง.....	3
ลักษณะอุตสาหกรรมขนาดเล็ก.....	3
ประวัติความเป็นมาของรองเท้า.....	4
องค์ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับรองเท้า.....	4
พื้นฐานเกี่ยวกับรองเท้า.....	8
ส่วนประกอบรองเท้า.....	9
รูปแบบต่างๆ ของรองเท้า.....	12
ความรู้ทางด้านกายภาพเท้า.....	32
วัสดุที่ใช้ในการผลิตรองเท้าสตรี.....	44
โครงสร้างรองเท้า.....	51
การออกแบบรองเท้าสตรี.....	74
3 ดำเนินงานวิจัย.....	78
การสำรวจและสัมภาษณ์ผู้ผลิตรองเท้าสตรีในโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็ก.....	78
นำเสนอการออกแบบต้นแบบรองเท้าสตรี.....	85
ทดลองผลิตต้นแบบรองเท้าสตรีและผลิตรองเท้าสตรี.....	98
4 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	105
บรรณานุกรม.....	109
ภาคผนวก.....	111
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	115